

ОСОБЛИВОСТІ ЕКСТЕР'ЄРУ ТА МОЛОЧНОЇ ПРОДУКТИВНОСТІ У КОРІВ ГОЛШТИНСЬКОЇ ПОРОДИ ЗАРУБІЖНОЇ І ВІТЧИЗНЯНОЇ СЕЛЕКЦІЇ

І.А.ГАЛУШКО – к.с.-г.н., доцент, Миколаївський ДАУ

Постановка проблеми. Зовнішній вигляд, або екстер'єр, відображає характер продуктивності тварини. Між зовнішньою будовою і продуктивністю існує зв'язок [1, 8,]. Але, не зважаючи на це, така продуктивність, як молочна, може бути визначена за екстер'єром лише приблизно [2, 5, 6], більш високий зв'язок встановлено з типом будови тіла.

Для оцінки екстер'єру тварини використовують проміри статей його тіла. При цьому розбіжності в будові тіла можуть бути виявлені не тільки в лінійних промірах окремих статей, а й у їхньому відношенні, що виявляється при визначенні індексів [3,7]. Особливо важливе значення набуває екстер'єр в умовах інтенсивної технології виробництва молока, тому що для успішного її впровадження потрібні здорові, високопродуктивні тварини з добрим екстер'єром.

Стан вивчення проблеми. П.Н.Кулешов, М.І.Придорогін, Є.Ф.Лискун та інші в своїх працях звертали увагу на значення екстер'єру сільськогосподарських тварин. Н.Д. Потьомкін вважає, що добре виражена породна типовість і високі екстер'єрні якості тварини значно обумовлюють високі показники її продуктивних якостей [4,9].

Завдання і методика досліджень. Тому метою наших досліджень було порівняти основні проміри, індекси будови тіла у корів голштинської породи зарубіжної й вітчизняної селекцій та особливості прояву основних ознак селекції худоби. Дослідження екстер'єру та молочної продуктивності корів голштинської породи проводили на підставі матеріалів зоотехнічного і племінного обліку в АТЗТ "Агро-Союз" Дніпропетровської області у груп тварин різного екогенетичного походження вирощенні в (Німеччині, Данії та Угорщині, в АТЗТ "Агро-Союзи" (Україна)). Було використано дані 412 корів. Оцінка екстер'єру велася за основними промірами (висота в холці, коса довжина тулуба, глибина грудей, ширина грудей, обхват грудей, обхват п'ястка, ширина у маклаках) і індексами (масивності, формату, збитості, костистості, грудний, тазо-грудний, довгоногості) з використанням комп'ютерної програми „Орсек”. Біометрична обробка даних виконана на ПЕОМ з використанням пакету програм MS Office.

Результати досліджень. Наведені (табл.1) матеріали свідчать про незначні розбіжності між промірами статей корів різних селекційних груп. Так, розглядаючи показник висоти в холці, слід зазначити, що найбільша його величина була у корів німецької селекції ($142 \pm 0,45$; $P > 0,95$), а найменша – у корів вирощених у господарстві ($140 \pm 0,31$; $P > 0,99$).

Таблиця 1 – Основні проміри будови тіла, см

Країна походження корів	n	Рівень розвитку ознаки та її мінливість й вірогідність				
		$\bar{X} \pm Sx$	σ	C_v	$d \pm Sd$	td
1	2	3	4	5	6	7
Висота у холці						
Німеччина	121	142±0,45	5,17	3,64	1± 0,50	2,0*
Данія	68	141± 0,45	3,68	2,60	0±0,50	0
Угорщина	61	140±0,56	4,41	3,17	-1± 0,60	1,7
Україна	162	140±0,31	3,97	2,84	-1±0,38	2,6**
У середньому	412	141±0,22	4,50	3,20	X	X
Коса довжина тулуба						
Німеччина	121	162±0,70	7,71	4,76	4±0,82	4,9***
Данія	68	159±1,64	13,6	8,53	1±1,70	0,59
Угорщина	61	157±0,89	6,96	4,43	-1±0,99	1,01
Україна	162	155±0,46	5,90	3,80	-3±0,63	4,76***
У середньому	412	158±0,43	8,73	5,52	X	X
Глибина грудей						
Німеччина	121	70±0,39	4,31	6,15	2±0,45	4,44***
Данія	68	72±0,52	4,35	6,08	4±0,57	7,02***
Угорщина	61	67±0,52	4,05	6,05	-1±0,57	1,75
Україна	162	66±0,34	4,30	6,47	-2±0,41	4,88***
У середньому	412	68±0,23	4,75	6,94	X	X
Ширина грудей						
Німеччина	121	43±0,40	4,45	10,28	0± 0,47	0
Данія	68	47±0,63	5,17	11,08	4 ± 0,67	5,97***
Угорщина	61	41±0,59	4,64	11,18	-2±0,64	3,13**
Україна	162	41±0,33	4,14	10,13	-2±0,41	4,88***
У середньому	412	43±0,24	4,92	11,55	X	X
Обхват грудей						
Німеччина	121	206±0,67	7,40	3,60	5±0,89	5,62***
Данія	68	201±2,86	2,36	11,7	0±2,92	0
Угорщина	61	200±1,02	7,94	3,97	-1±1,18	0,85
Україна	162	198± 0,56	7,08	3,57	-3± 0,81	3,70***
У середньому	412	201± 0,59	12,05	5,99	X	X
Обхват п'ястка						
Німеччина	121	21±0,25	2,73	13,02	1±0,28	3,57***
Данія	68	22±0,40	3,30	15,23	2 ± 0,42	4,76***
Угорщина	61	20± 0,42	3,27	16,51	0 ± 0,43	0
Україна	162	19±0,10	1,35	6,94	-1±0,16	6,25
У середньому	412	20±0,13	2,65	13,05	X	X
Ширина у маклаках						
Німеччина	121	56±0,31	3,44	6,20	2±0,36	5,56***
Данія	68	55±0,33	2,69	4,87	1±0,38	2,63**
Угорщина	61	54 ±0,46	3,57	6,66	0±0,50	0
Україна	162	54±0,35	4,40	8,2	0±0,40	0
У середньому	412	54±0,19	3,86	7,09	X	X

Таблиця 2 – Індеси будови тіла, %

Країна походження корів	n	Рівень розвитку ознаки та її мінливість й вірогідність				
		$\bar{X} \pm Sx$	σ	C_v	$d \pm Sd$	td
1	2	3	4	5	6	7
Індекс формату						
Німеччина	121	114±0,66	7,29	6,38	1±0,74	1,35
Данія	68	113±1,17	9,66	8,56	0±1,22	0
Угорщина	61	113±0,62	4,83	4,27	0±0,70	0
Україна	162	111± 0,36	4,52	4,08	-2±0,49	4,08***
У середньому	412	113±0,33	6,63	5,90	X	X
Індекс збитості						
Німеччина	121	127±0,61	6,76	5,32	-1±0,88	1,14
Данія	68	128±3,41	28,08	21,89	0±3,47	0
Угорщина	61	128±0,75	5,88	4,61	0±0,98	0
Україна	162	128±0,50	6,36	4,98	0±0,80	0
У середньому	412	128±0,63	12,76	10,00	X	X
Індекс костистості						
Німеччина	121	15±0,19	2,08	14,08	1±0,21	4,76***
Данія	68	15±0,28	2,29	14,91	1±0,29	3,45***
Угорщина	61	14±0,30	2,38	16,63	0±0,31	0
Україна	162	14±0,08	1,06	7,67	0±0,12	0
У середньому	412	14±0,09	1,92	13,29	X	X
Індекс масивності						
Німеччина	121	145±0,57	6,30	4,35	2±0,71	2,82**
Данія	68	143±2,03	16,71	11,72	0±2,07	0
Угорщина	61	144±0,59	4,63	3,21	1±0,72	1,39
Україна	162	142±0,43	5,43	3,84	-1±0,60	1,67
У середньому	412	143±0,42	8,60	6,01	X	X
Індекс грудний						
Німеччина	121	62±0,54	5,98	9,69	0±0,62	0
Данія	68	65 ±0,82	6,77	10,38	3±0,88	3,41***
Угорщина	61	62±0,85	6,64	10,7	0±0,90	0
Україна	162	62±0,45	6,07	9,85	0±0,55	0
У середньому	412	62±0,31	6,37	10,21	X	X
Індекс тазо-грудний						
Німеччина	121	78±0,90	9,86	12,61	-1±1,02	0,98
Данія	68	85±1,13	9,31	11,0	6±1,23	4,88***
Угорщина	61	78±1,4	10,93	14,05	0±1,48	0
Україна	162	77±0,68	8,64	11,28	2±0,84	2,38*
У середньому	412	79±0,49	9,85	12,54	X	X
Індекс довгоногості						
Німеччина	121	93±0,66	7,24	7,83	1± 0,71	1,41
Данія	68	91±0,59	4,86	5,36	-1±0,65	1,54
Угорщина	61	91±0,68	5,31	5,85	-1±0,74	1,35
Україна	162	93±0,34	4,31	4,66	1±0,44	2,27*
У середньому	412	92±0,28	5,60	6,08	X	X

Корови угорської і датської селекції займали проміжне положення, відповідно (140±0,34; 140±0,56). Промір “коса довжина тулуба” найвищим був у корів німецького екогенотипу (162±0,70; P>0,999), показник глибини грудей – у корів датської селекції (72±0,52; P>0,999), коли найнижчий – у корів вітчизняної селекції 66±0,34см. Також корови німецької селекції мали найвищі значення серед аналогів за такими

промірами, як “ширина грудей”, “обхват грудей”, “ширина у маклаках”, а найнижчі значення за цими поромірами були у корів вітчизняної селекції. Обхват п’ястка достовірно був найбільший у корів датської селекції, відповідно ($22 \pm 0,40$; $P > 0,999$).

Аналіз показників індексів статури корів різних груп (табл. 2) показує що за індексом формату існувала різниця між коровами на користь німецької групи. Індекс збитості, який характеризує компактність будови тіла, був на одному рівні -128% у корів датської, угорської і вітчизняної селекції, а також у контрольних значень. Індекс костистості (15%) був вірогідний у корів датської і німецької селекції при $P > 0,999$. Розбіжності за індексом масивності корів різних селекційних груп, також як і за попередніми індексами, незначні, але найбільше і достовірне значення за цим індексом було у корів німецької селекції, відповідно ($145 \pm 0,57$; $P > 0,999$). Щодо грудного, тазо-грудного індексу, найвищий вірогідний показник серед селекційних груп мали корови датської селекції. Найвищий індекс довгоногості 93% був у корів німецької і вітчизняної селекції, відповідно ($93 \pm 0,66$ і $93 \pm 0,34$; $P > 0,95$)

На підставі аналізу первинних даних племінного і зоотехнічного обліку, встановлено (табл. 3), що найвищий рівень за надоем був у корів угорської селекції, відповідно 8952 ± 201 кг, вони переважали корів німецької селекції на 523 кг, на 39 кг датської, на 370 кг вітчизняної і на 301 кг середнє по стаду.

Таблиця 3 – Рівень надою молока в голштинській худоби різного походження за вищу лактацію, кг

Країна походження корів	n	Рівень розвитку ознаки та її мінливість й вірогідність				
		$\bar{X} \pm S_x$	σ	C_v	$d \pm S_d$	td
Німеччина	121	8429 ± 129	1407	16,70	-222 ± 150	1,48
Данія	68	8913 ± 210	1738	19,50	262 ± 223	1,17
Угорщина	61	8952 ± 201	1574	17,58	301 ± 215	1,4
Україна	162	8582 ± 121	1542	17,97	-69 ± 143	0,48
У середньому	412	8651 ± 76	1544	17,85	X	X

У той час як найнижчий рівень за надоем мали корови німецької селекції та вітчизняної, відповідно 8429 ± 129 кг; 8582 ± 121 .

Висновки та пропозиції: На підставі проведених досліджень встановлено, що корови датської і німецької селекції, які мали найвищий рівень надою серед інших селекційних груп, одночасно за індексом збитості вони характеризувалися найвищими показниками, а за індексом довгоногості – найменшими значеннями, при цьому в них був збережений бажаний молочний тип будови тіла.

Перспектива подальших досліджень: Вивчення живої маси, як ознаки інтенсивності росту та її зв'язок з молочною продуктивністю у корів голштинської породи різної селекції.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Эйснер Ф.Ф Племенная работа с молочным скотом /Ф.Ф.Эйснер. – М.: Агропромиздат, 1986. – 178с.
2. Хмельничий Л.М. Екстер'єрний тип корів і рівень зв'язку з продуктивністю / Л.М.Хмельничий // Тваринництво України. – 2003.-№4. – С.15–17.
3. Гавриленко М.С. Молочна продуктивність первісток голштинської породи за умов їх інтенсивного вирощування / М.С.Гавриленко //Вісник Сумського ДАУ. Спеціальний випуск. – 2001– С47– 49.
4. Федорович Є.І. Особливості екстер'єру телиць західного внутрішньопородного типу української чорно-рябої молочної породи /Є.І.Федорович, Н.А.Мамчук, Й.З.Сірацький, В.С.Федорович, І.М.Гурський // Вісник Сумського ДАУ. – 2006. – Випуск –10(11) С.122–128
5. Сірацький Й.З. Екстер'єр молочних корів: перспективи оцінки і селекції / Й.З.Сірацький, Я.Н.Данилків, О.М.Данилків, Є.І.Федорович, В.В.Меркушин, Ю.Ф.Мельник, О.П.Чуприна, В.О.Кадилі, О.І.Любинський – К.: Науковий світ, 2001. – 146 с.
6. Козир В.С. Екстер'єрна оцінка та її зв'язок з продуктивністю корів різних порід / В.С Козир, Т.В.Мовчан // Вісн. аграр. науки. – 2003. – №2. – С.36–38.
7. Хмельничий Л.М. Продуктивність та екстер'єрні особливості голштинської худоби німецької селекції / Л.М.Хмельничий // Проблеми АПК Черкаської області, резерви стабілізації та розвитку: Зб. наук. праць. – К.: Аграрна наука, 2000. – Вип.1. – С.232.
8. Ящук Т.С. Екстер'єрно-конституційні ознаки та показники продуктивності корів української чорно-рябої молочної породи / Т.С.Ящук //Розведення і генетика тварин. – Київ, 2002. – Вип.36. – С.208–209.
9. Ящук Т.С. Взаємозв'язок показників екстер'єрно-конституційних ознак і продуктивності у корів української чорно-рябої молочної породи / Т.С.Ящук // Розведення і генетика тварин. Міжвідомчий тематичний науковий збірник. – Вип.37. – Київ: Аграрна наука, 2003. – С.205–209.

УДК 636 4.082

ФОРМУВАННЯ ВІДТВОРЮВАЛЬНИХ ЯКОСТЕЙ РЕМОНТНИХ СВИНОК ЗАЛЕЖНО ВІД ІНТЕНСИВНОСТІ РОСТУ

Г.І.КАЛИНИЧЕНКО,

О.А.КОВАЛЬ – кандидати с.-г. наук, доценти,

А.І.КИСЛИНСЬКА – аспірант, Миколаївський ДАУ

Постановка проблеми. На сучасному етапі племінної справи в свинарстві важливого значення набуває розробка прийомів прогнозування продуктивних якостей тварин. Такий прогноз базується на фенотиповій оцінці в ранньому онтогенезі і встановлення її залежності з показниками, отриманими за повний період випробування. При наявності високої кореляційної залежності створюються можливості відбору племінних тварин у більш ранньому віці, що сприяє прискоро-